

Sažetak:

Propozicijski stavovi mentalna su stanja poput vjerovanja, znanja, dvojbi, želja, nada, strahova i sl. Ono što ih čini posebnima i razlikuje od ostalih mentalnih stanja njihova je (navodna) odlika povezivanja njihova nositelja s propozicijama. Propozicije su sadržaji takvih mentalnih stanja, a mnogi ujedno vjeruju da su i značenja izjavnih rečenica te primarni nositelji istinitosnih vrijednosti. Filozofima jezika propozicijski stavovi zanimljivi su prije svega zbog semantičkih problema povezanih s *izvještajima* propozicijskim stavovima – rečenicama koje govore o nečijem određenom propozicijskom stavu, npr. “Iva vjeruje da je snijeg bijel”, “Marko se boji da će sutra padati kiša”, “Ana zna da je tri prim broj”, “Ivan se nada da će dobiti na lotu”. Pod pretpostavkom da takve rečenice mogu biti istinite, središnje semantičko pitanje postaje koji *suistinitosni uvjeti* takvih rečenica, a ono se za većinu filozofa svodi na pitanje o logičkom obliku takvih rečenica i o tome što u stvarnosti odgovara njezinim sastavnicama, tj. logičkim atomima.

Do danas prevladavajuće gledište drži da logički oblik takvih rečenica u osnovi odgovara njihovu gramatičkom obliku. Po tom gledištu, izvještaj “Iva vjeruje da je snijeg bijel” sastojao bi se od tri dijela: imena “Iva” koje se odnosi na određenog nositelja mentalnog stanja, glagola “vjerovati” koji se odnosi na konkretno mentalno stanje te zavisnog dijela rečenice, “da je snijeg bijel”, koji se odnosi na ono što Iva vjeruje, na sadržaj njezina vjerovanja – *propoziciju*. Postoje, međutim, i alternativne analize takvih izvještaja. Nominalistički i naturalistički orijentirani autori smatrali su da propozicije ne bi trebale biti dio naše ontologije te da smo njihovo postojanje prisiljeni postulirati zbog pripisivanja *pogrešnog* logičkog oblika izvještajima o propozicijskim stavovima. U tu svrhu bilo je predloženo nakoliko alternativnih semantičkih analiza izvještaja o propozicijskim stavovima u kojima logički oblik takvih izvještaja znatno odstupa od njihova gramatičkog oblika. U svom izlaganju prikazat ću istaknuta gledišta u sporovima oko prirode sadržaja propozicijskih stavova te oko logičkog oblika izvještaja o propozicijskim stavovima, a zatim iznijeti razloge za prihvaćanje specifične inačice prevladavajućeg gledišta u pogledu izvještaja o propozicijskim stavovima.